

Llicenciatura de Periodisme
Curs 1995 - 1996

Assignatura : Gèneres d'Opinió en Premsa Diària i no Diària
Codi : 20725

Crèdits : 5

Semestre : 2n

OBJECTIUS

Es pretén que els alumnes obtinguin un coneixement bàsic de les tècniques d'elaboració dels textos de comentari periodístic i de les estratègies i rutines del periodisme de comentari o d'opinió en la premsa diària i no diària, en el marc global de l'activitat periodística en premsa escrita.

Per a aconseguir-ho, es presenten els diversos gèneres d'opinió d'acord amb les seves funcions, amb les seves tradicions, amb la selecció dels temes que tracten i amb altres característiques convencionals, a fi que es vegin les diferències i coincidències que hi ha entre ells. Alhora, els alumnes han d'exercitar-se en la pràctica d'aquests diversos tipus de comentaris periodístics sobre informacions/temes quotidians mitjançant el temari dels diaris i setmanaris. Finalment, es pretén que els alumnes entenguin com els textos d'opinió s'articulen en el conjunt de les estratègies periodístiques de les publicacions.

TEMARI

1. Les formes i els espais de vehiculització de l'opinió a través de la premsa
 - El periodisme i la construcció de la "realitat": estratègies valoratives i de creació d'opinió en els processos de selecció i jerarquització del temari en el periodisme.
 - La funció d'opinar explícita i implícita a través de les pàgines de la publicació.

2. Periodisme de relat i periodisme d'opinió
 - Elements comuns i diferents entre periodisme de relat i periodisme de comentari. Estructures dels textos de relat i estructures dels textos d'opinió.
 - L'articulació entre periodisme de relat i periodisme de comentari en la premsa escrita.
 - El periodisme d'explicació i el periodisme d'orientació en els relats i els comentaris. Els límits entre relat i comentari.
 - L'entrevista com a espai d'opinió: la sol·licitud d'informació, l'explicació i l'opinió en l'entrevista.

3. Les bases del periodisme d'opinió

- Els espais d'opinió explícita en la premsa: pàgina editorial, pàgina oberta i altres articles dins les publicacions.
- Articulisme periodístic i articulisme de fons.
- El periodisme d'opinió i la funció de mediació de la premsa. Funcions principals i secundàries del periodisme d'opinió.

4. Les tècniques d'argumentació en l'elaboració del discurs escrit

- Les tècniques de la retòrica clàssica aplicades a l'elaboració de textos d'opinió.
- Les estratègies i finalitats bàsiques dels textos de comentari: descriptives, explicatives, d'orientació, admonitòries, deliberatives, valoratives i de prospectiva.

5. L'articulisme d'opinió

- L'articulisme periodístic, periodisme d'autor.
- Elements característics comuns a tots els textos periodístics d'opinió.
- Classificació dels articles segons l'objectiu periodístic que persegueixen i l'articulació en el temari global de la publicació.
- La tradició de l'articulisme de costums.
- L'article esporàdic i el comentari seriat. La importància i la influència de l'extensió i la posició de l'article en el periòdic.
- Els articles de fons.

6. El comentari seriat: la columna

- Característiques generals i tipus de columnes.
- L'autor, element clau de la columna.
- La columna de comentari polític. Columnes i cròniques polítiques en els diaris i setmanaris.
- La columna d'anàlisi en les diverses àrees temàtiques de la publicació.
- Les columnes de tema general.

7. El bitllet

- El bitllet: un apunt breu sobre un tema.
- La informació comentada en els bitllets: bitllets explicatius i bitllets d'opinió.
- Característiques i tècniques d'elaboració.
- Models a la premsa diària i no diària.

8. L'editorial

- L'editorial, expressió de l'opinió institucional de la publicació.
- Finalitats i recursos de l'editorial.
- Tipus d'editorials: les estratègies de les publicacions per a tractar els temes d'interès.
- La selecció dels temes dels editorials i la coherència amb l'estratègia informativa i d'opinió de la publicació.
- L'estructura del discurs en l'editorial.

9. Perfils i retrats de personatges
 - La informació i l'opinió en la presentació de personatges.
 - Del perfil biogràfic al comentari amb elements informatius.
 - El perfil, complement de textos de relat.
 - Les seccions de personatges d'actualitat en la premsa.
 - El retrat: el relat i l'opinió en un sol text.
 - El retrat literari.

10. La crítica
 - La crítica, un gènere d'especialista.
 - La figura del crític.
 - La crítica de les produccions culturals.
 - Els elements de contingut d'una crítica.
 - Les fronteres entre la crònica de l'esdeveniment cultural i la crítica del producte cultural.
 - Un cas particular: la crònica i la crítica d'esports.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- BORRAT, Héctor. *El periódico, actor político*. Barcelona: Gustavo Gili, 1989.
- FERNÁNDEZ BEAUMONT, José. *El lenguaje del periodismo moderno. Estilo y normas de redacción en la prensa de prestigio*. Madrid: SGEL, 1987.
- GOMIS, Llorenç. *Teoria dels gèneres periodístics*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1989.
- GOMIS, Lorenzo. *Teoría del periodismo. Como se forma el presente*. Barcelona: Ed. Paidós, 1991.
- GONZÁLEZ REYNA, Susana. *Periodismo de opinión y discurso*. Mèxic: Editorial Trillas, 1991.
- GUTIÉRREZ PALACIO, Juan. *Periodismo de opinión*. Madrid: Paraninfo, 1984.
- HUNT, Todd. *Reseña periodística*. Mèxic: Editores Asociados, 1974.
- MARTÍN VIVALDI, Gonzalo. *Géneros periodísticos. Reportaje, crónica, artículo*. 4a edició. Madrid: Paraninfo, 1987.
- MARTÍNEZ ALBERTOS, José Luís. *Curso general de redacción periodística*. Barcelona: Mitre, 1983. Nova versió de 1991.
- MORÁN TORRES, Esteban. *Géneros del periodismo de opinión*. Pamplona: Eunsa, 1988.
- NÚÑEZ LADEVEZE, L. *El lenguaje de los "media". Introducción a una teoría de la actividad periodística*. Madrid: Pirámide, 1979.

PREDAL, René. *La critique des spectacles*. París: Centre de Formation et de Perfectionnement des Journalistes, 1988.

SANTAMARÍA, Luisa. *El comentario periodístico. Los géneros persuasivos*. Madrid: Paraninfo, 1990.

SPANG, Kurt. *Fundamentos de retórica*. Pamplona: Eunsa, 1984.

THE WASHINGTON POST. *La página editorial. The Washington Post*. Mèxic: Editorial Gernika, 1978

PRÀCTIQUES

1. Article d'opinió de seguiment de l'actualitat, com a experimentació diferent dels relats fets el primer curs.
2. Les fases de la planificació i l'elaboració de l'article d'opinió.
3. Elaboració de variacions en l'entrada dels textos d'opinió i en l'estructura per a l'exposició de les mateixes idees.
4. Estratègies alternatives en el tractament de temes des de l'articulisme d'opinió: article d'orientació o de deliberació i article de valoració i argumentació.
5. Columna d'anàlisi de l'actualitat en qualsevol àrea de la informació periodística per a diaris i setmanaris.
6. Columna general d'actualitat.
7. Bitllets d'opinió, seguint diversos models en la premsa catalana i espanyola.
8. Editorial, adequat a diversos tipus de publicacions.
9. Presentació de personatges des del periodisme d'opinió. Perfil i retrat.
10. Crítica periodística.